

Na rakovinu děložního hrdla stále zbytečně umírá přes 200 žen ročně: Ukažme rakovině záda!

21.1.2026 - | Ministerstvo zdravotnictví ČR

Leden je celosvětově vnímán jako měsíc zvýšení povědomí o rakovině děložního hrdla, jedné z rakovin, které můžeme účinně předejít díky moderním možnostem prevence, zejména očkování a organizovanému screeningu. Přesto v České republice každý rok onemocní téměř 760 žen a přes 200 jich na tuto nemoc zbytečně umírá. Ministerstvo zdravotnictví ve spolupráci se Státním zdravotním ústavem a Národním screeningovým centrem se proto připojuje k lednové osvětové iniciativě a kampani „Ukaž rakovině záda“ chce podpořit informovanost a připomenout, že včasná prevence dokáže zachránit život.

Ministerstvo zdravotnictví využívá měsíc povědomí o rakovině děložního hrdla jako příležitost znovu zdůraznit význam prevence: **„Prevence je jedním ze základních pilířů zdravotní politiky naší vlády, a právě u rakoviny děložního hrdla vidíme, jak zásadní rozdíl může včasná ochrana přinést. Toto onemocnění je diagnostikováno nejčastěji ženám ve věkové kategorii 45-49 let, tedy v období, kdy pečují o rodinu a věnují se rozvoji své profesní kariéry. Přitom jde o nemoc, které umíme účinně předcházet očkováním, pravidelnými preventivními prohlídkami a včasným zachytem přednádorových změn. Je proto důležité, aby o těchto možnostech ženy věděly a využívaly je,“** říká ministr zdravotnictví Adam Vojtěch.

Až 99 % případů rakoviny děložního hrdla je způsobených infekcí lidským papilomavirem (HPV). Tento virus je jednou z nejčastěji sexuálně přenosných infekcí a způsobuje i další typy rakovin, například některé nádory řitního otvoru, genitálu, pochvy a zevních rodidel, hlavy a krku, a také způsobuje genitální bradavice. V populaci je virus velmi rozšířený a během života se s ním setká až 80 % žen i mužů. Ve většině případů imunitní systém infekci zvládne, ale u části osob přetrvává a může vést k přednádorovým změnám a následně i rozvoji rakoviny.

Nejúčinnější zbraní proti HPV je očkování, které chrání před nejrizikovějšími typy viru. Je bezpečné, dlouhodobě prověřené a považované za jednu z nejefektivnějších strategií prevence. **„HPV je virus, kterému se v běžném životě jen málokdo vyhne. O to důležitější je využít očkování a zastavit jeho šíření v populaci, kde kromě rakoviny děložního hrdla způsobuje například i rakovinu hlavy a krku u mužů. U těchto nádorových onemocnění vidíme v posledních letech vysoký nárůst. V roce 2023 bylo nově diagnostikováno přes 2000 pacientů a zemřelo jich víc než 800. V České republice je očkování proti HPV hrazeno z veřejného zdravotního pojištění, a to pro dívky i chlapce od 11. do 15. narozenin. To je benefit, kterého bychom měli maximálně využívat. Očkování proti HPV je ale doporučováno i pro adolescenty a dospělé, a to i v případech, kdy se již lidé s virem potkali. Těm na očkování přispívají zdravotní pojišťovny z fondů prevence,“** uvádí hlavní hygienička Barbora Macková.

Zásadní význam mají také každoroční preventivní gynekologické prohlídky, jejichž součástí je i screeningové vyšetření pro odhalení případných přednádorových změn. Na těchto prohlídkách ženám gynekolog udělá cytologické vyšetření a v 35, 45 a 55 letech také speciální HPV DNA testování. **„Screening je nejúčinnější nástroj, jak předejít pokročilým stadiím rakoviny děložního hrdla. Data ukazují, že ve věkové skupině od 25 do 59 let se jej v posledním roce zúčastnilo přibližně 60 % žen. Pokud bychom se podívali na účast v posledních 3 letech,**

podíl účastnicích se zvýší na 80 %. Z těchto výsledků je patrné, že screening zcela míjí až 20 % žen, které jsou tím pádem ve vyšším riziku vzniku nádoru. Z dat je zároveň patrné, že po 60. roce věku se účast postupně snižuje, přičemž je důležité zmínit, že u starších žen se nádor vyskytuje častěji. Kampaň Ukaž rakovině záda oslovuje ženy, aby se preventivních prohlídek nebály, a naopak využily tuto příležitost pro prevenci. Chceme mluvit i o tom, že péče o pohlavní orgány je důležitá v každém věku, tedy i po ukončení reprodukční etapy života,” uvádí Karel Hejduk z Národního screeningového centra.

Ministerstvo zdravotnictví je připraveno nadále podporovat všechny kroky, které povedou k tomu, že se rakovina děložního hrdla postupně stane vzácným onemocněním. Již v Národní očkovací strategii se ministerstvo zavázalo k přípravě národní strategie pro snížení výskytu rakoviny děložního hrdla a dalších onemocnění způsobených HPV. Díky tomu se Česká republika bude moci posunout blíže k zemím jako je Švédsko, kde se již eliminaci rakoviny děložního hrdla podařilo v některých jeho regionech dosáhnout.

Detailní a odborně garantované informace o prevenci rakoviny děložního hrdla jsou dostupné na Národním zdravotnickém informačním portálu NZIP. Rakovina děložního čípku: prevence | NZIP a webu programu screeningu karcinomu děložního hrdla <https://cervix.cz/>.

Téma	ČVS ČLS JEP, OSPDL ČLS JEP, SEM ČLS JEP	ČGPS ČLS JEP
Rutinní očkování (věk)	Očkovat všechny dívky i chlapce ideálně od 11 let, rutinně ve věku 11–14 let (do 15. narozenin)	Očkovat všechny děti od 11 let do dovršení 15 let, bez ohledu na pohlaví
Catch-up očkování	Doporučeno pro věk 15–26 let	Doporučeno pro věk 15 let a starší (bez horní hranice)
Očkování ≥ 27 let	Individuálně zvážit po posouzení rizika; plošné očkování se nedoporučuje	Doporučeno pro věk 15 let a starší (bez horní hranice)
Preferovaná vakcína	Preferuje HPV9 (Gardasil 9); HPV2 (Cervarix) je dostupná	Neuvádí preferenci

<https://mzd.gov.cz/tiskove-centrum-mz/na-rakovinu-delozniho-hrdla-stale-zbytecne-umira-pres-200-ze-n-rocne-ukazme-rakovine-zada>